

KÁDÁR-KORSZAK ÉS INSTAGRAM

2021 októberében a BTK adott helyet annak a Kommunikáció- és Médiatudomány Tanszék által rendezett *Kádár Insta, avagy #Divatos #Mindennapok a hetvenes évek Magyarországn* című kiállításnak, mely egészen rendhagyó és alternatív módon reprezentálja a Kádár-korszak uniformista életvitelét. A diktatórikus rendszer megannyi félresiklása közül miért éppen az uniformista jelzőt emelem ki? Mert a kiállítás szervezői a 70-es 80-as évek viseletét és divatját jól ábrázoló fotókon keresztül igyekeztek átadni a kor hangulatát, mely képeket Instagram-környezetbe adaptáltak.

A három kurátor, Egri Petra, a PTE BTK Irodalom és Kultúratudományi Doktori Iskolájának hallgatója, Domoszlai-Lantner Doris New York-i divattörténész és levéltáros, valamint Bernát Sára Emília szociológus és *branding* stratégia ötleteléséből született meg a *Kádár Insta* koncepciója. Ehhez Doboviczki Attila, a Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék adjunktusa szolgáltatta a kiállított képeket a tanszék Médialaborjának archív gyűjteményéből.

A Kádár-korszak ikonikus kifejezései és jellegzetes elfoglaltságai köré épült fel a kiállítás. Az első *hashtag* így lett a „legvidámabb barakk”, amely a szocialista blokk kirakat politikájának szolgáló Magyarországot reprezentálja hétköznapi emberek pillanatképein keresztül. Nem volt olyan jó, mint Nyugaton, de nem olyan rossz, mint Keleten. Valami ilyesmi atmoszférába csöppent a látogató elnézve a negyven-ötven éves fényképeket. Emberek, akik nem farmerban, de azért trapéz nadrágban pukkanják a konzervatív kommunista „állampolgárokat”.

Tekintve, hogy az Instagram használata napjainkban is és (már az applikáció megjelenésekor) tíz évvel ezelőtt is a hétköznapi élet és az átlag felhasználó közeli környezetének dokumentálására szolgált, így tūpontos a második *hashtag* alatt felhasznált képek összeállítás. Az „együtt a szocializmusért” cím alatt a társasági élet önfeledt pillanatait csodálhatja meg a látogató, ahol a legalapvetőbb tevékenységek baráti, családi körökben jelennek meg. Természetesen

a közösségi élet fontosságának hangsúlyozása alapvető szükséglet, hiszen ennek hiányában nem lehetnének működőképesek az egyébként nagyon is sikeres marxista-leninista eszmék.

Fotó: Kovács Gréta

A korabeli viszonyokban az '56-os forradalom miatt is kényes kérdésnek számító, öröké lázadó ifjúságot is reprezentálják a kiállítás képei. Az ifjúság mindig is a lázadás gócpontja maradt, akiket megfosztottak ennek minden eszköztől, a divattól. Amennyire az információ és az áruk áramlása megengedte, a nyugatias öltözködésen keresztül igyekeztek kommunikálni önmagukat és a rendszerellenes szemléletüket.

Fotó: Kovács Gréta

Mi a dolga a „jó szocialista nőnek”? Leginkább minden. Ötvöződött az évezredek alatt kialakult konzervatív felfogás, miszerint a nőnek a konyhában a helye, a szocializmus mindenkire kiterjesztett eszméjével, miszerint mindenkinek egyformán részt kell vennie a szocializmus építésében azzal, hogy dolgozik. A női viselet ekkor egy elég kevert divatban mutatkozott meg, hiszen a nyugati és a rendszer által szűk keretek között megengedett és elfogadott ruházat vált mindennapivá. Persze már akkor is kimondott vagy kimondatlan elvárásként irányult a nők felé, hogy „legyenek szépek” hiszen végül is, ez is a dolguk.

Az előbbi nehéz témák után a néző is megérdemli a pihenést és meglepheti a Magyarország tengerének partján készült önfelelt pihenést ábrázoló fotókat. A „balatoni nyár” hashtag alatt a Kádár-korszak kikapcsolódásra alkalmas helyszínét, a KISZ táborok paradicsomát tárja a látogató szeme elé a kiállítás, amely a korlátozott külföldi utazások miatt népszerű nyaralási célponttá vált. Külföldről azonban megengedett volt a beutazás, így itt találkozhat-

tak a magyarok évente egyszer más kultúrákkal, ami természetesen az öltözködési stílust is befolyásolta.

A Kádár Insta merész interpretáció a nyomasztó és irreálisan beszabályozott múlt néhány évtizedéről a szociális média gyakorlatilag végtelen lehetőségében. A képek ezen a kiállításon többé nem csak a szocialista rendszer lenyomatai, hanem *hashtagekkel*, kitalált, szarkasztikus képaláírásokkal és korabeli dalszövegrészletekkel megfűszerezett újragondolásai ezek felhasználásának. A látogató szeme elé tárja, hogy a korszakban élő emberek vajon miként használnák a mai közösségi média egyik legnépszerűbb platformját.

Kuglics Sarolta

*a Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék
hallgatója*

SZERKESZTŐI KIEGÉSZÍTÉS: A beszámoló elkészülése óta egy újabb kiállítás született @Kádár_Insta, avagy #Divatos #mindennapok a legvidámabb barakkban címmel 2022. március 11-én. A rendezvény a PTE International Seasons ünnepélyes évadnyitója és egyben a kozármislenyi Nők Hete záróprogramja volt.

